

## **A 78/B/2008. számú AB határozat a 4/2007. Közigazgatási-polgári jogegységi határozat megsemmisítéséről**

Ahogy a Pécsi Munkaügyi Közlemények korábbi számában megjelent tanulmányomban<sup>1</sup> (mint egyik utólagos normakontrollt indítványozó) már kifejtettem, az állásponthoz alapján a Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága által hozott a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjának szolgálati idejébe a szakmunkásképzést folytató szakközépiskolában töltött tanulmányi idő beszámításáról szóló 4/2007. Közigazgatási-polgári jogegységi határozatnak (a továbbiakban: 4/2007. KPJE) az alkotmányellenessége és a nyugdíjbiztosítás rendszerében gyakorolt hatására tekintettel szükségesnek tartom a Magyar Köztársaság Alkotmánybírósága által történő megsemmisítését. A már hivatkozott cikkemben megfogalmazott várakozásom<sup>2</sup> beteljesült, hiszen az Alkotmánybíróság a 2009. március 2. napján hozott 78/B/2008. AB határozatával a kihirdetés napjával megsemmisítette a 4/2007. KPJE-t.

A határozat tényleges ismertetése előtt röviden bemutatom az indítványozók (4 utólagos normakontroll, 113 alkotmányjogi panasz, 30 bírói kezdeményezés<sup>3</sup>) által kifejtett jogi álláspontot, majd végezetül tömören összefoglalva kitérek az alkotmánybírósági határozat által előidézett helyzetre.

### **I. Az indítványok:**

A Honvédelmi Minisztérium Közgazdasági és Pénzügyi Ügynökség által benyújtott 113 alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság elutasította tekintettel arra, hogy nem jogosult indítványozó terjesztette elő azokat, hiszen az előterjesztő közhatalmi jogosultsággal felruházott állami szerv, melynek nem létezik az államhatalommal szembeni garanciát jelentő alapjoga, mely alkotmányos védelmet érdemelve feljogosítaná őt az alkotmányjogi panasz előterjesztésére. Egyebekben megemlítette azt is a határozat, hogy az alkotmányjogi panasz konkrét ügyben felmerülő rendkívüli jogorvoslat, mely alkotmányos alapjog sérelme esetében vehető igénybe,<sup>4</sup> de ilyen sérelem közhatalmat gyakorló személy konkrét ügyében nem merülhet fel és így az ennek folyományaként általánosságban nem élhet az alkotmányjogi panasz intézményével.

---

<sup>1</sup> Egy alkotmányellenes(?) – munkaügyi jogvitát eldöntő – jogegységi határozat keletkezése és hatása a nyugdíjbiztosítás rendszerében, Pécsi Munkaügyi Közlemények 2009/1.

<sup>2</sup> Reményemet fejeztem ki, hogy mire megjelenik a tanulmány, addigra az Alkotmánybíróság helyt adva az indítványoknak megsemmisíti a 4/2007. KPJE-t.

<sup>3</sup> A Fővárosi Munkaügyi Bíróság két bírāja nyújtotta be.

<sup>4</sup> 57/1991. (XI.8.) AB határozat.

A Fővárosi Munkaügyi Bíróság két bírása és a négy magánszemély indítványát az Alkotmánybíróság elbírállhatónak találta és ezek alapján semmisítette meg a 4/2007. KPJE-t.

A Fővárosi Munkaügyi Bíróság bírái 30 ügyben kezdeményezték az Alkotmánybíróság eljárását konkrét perekben, melyeket fel is függesztettek az alkotmánybírósági eljárás befejezéséig.<sup>5</sup> Az indítványozók kifogásolták a jogállamiság alkotmányos alapelvét és ezzel összeegyeztethetetlennek tartották azt, hogy a Legfelsőbb Bíróság jogértelmező, jogalkalmazás egységesítését célzó tevékenysége során jogszabályt alkotott, hiszen a 4/2007. KPJE egy normatartalommal nem rendelkező, csak elvi iránymutatást meghatározó, a későbbi jogalkotást befolyásoló kívánságra<sup>6</sup> alapítva végzett normaalkotó tevékenységet. Alkotmányellenesnek tartották továbbá a jogegységi határozat bizonytalanságát a személyi kör, egyes fogalmak (pl: szolgálati idő), illetve azon kérdés tekintetében, hogy munkajogi, vagy társadalombiztosítási jogvitát kíván az rendezni. Mindezek mellett hivatkoztak a pozitív diszkrimináció tilalmára, mivel ezt a Legfelsőbb Bíróság a 4/2007. KPJE esetében önkényesen és indokolatlanul alkalmazta. Végezetül az Alkotmánybírósághoz forduló bírák a szociális biztonsághoz való jog, a vásárolt jog, a biztosítotti minőség és a tulajdonjog védelme körében tartják alkotmányosan aggályosnak a 4/2007. KPJE által alkotott normatív tartalmat.

A természetes személy indítványozók (köztük saját magam) a jogegységi határozat alkotmányellenességét főleg a jogforrási hierarchia sérelmére, a jogbiztonság sérülésére (nem derül ki pontosan a jogegységi határozat címzetti köre, a szabályozni kívánt jogviszony jellege; társadalombiztosítási, vagy munkajogi jogvita), a diszkrimináció tilalmi elvének sérelmére, a jogegységi határozat jogbizonytalanságot okozó eredményére (mely az intézmény *conditio sine qua non*-jával ellentétes), valamint a biztosítási védelem objektív alapját adó társadalombiztosítási kockázati közösség elv sérülésére alapította. Az Alkotmánybíróság az indítványokat egyesítette<sup>7</sup> és az általam ismertetni kívánt határozattal bírálta el.

## II. A határozat ismertetése:

Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt megjelölte az ügy elbírálása tekintetében releváns alkotmányos rendelkezéseket<sup>8</sup>, majd kijelentette, hogy a 4/2007. KPJE-t utólagos absztrakt normakontroll (4 magánszemély által benyújtott indítvány), valamint konkrét

<sup>5</sup> Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. tv. (a továbbiakban: Abtv.) 38.§ (1) bek. alapján.

<sup>6</sup> A szakközépiskolák és a gyakorlati képzésben közreműködő vállalatok együttműködéséről, valamint a szakközépiskolákban folyó szakmunkásképzés egyes kérdéseiről szóló 1019/1976. (VI.24.) MT határozat (a továbbiakban: MTh.) 12.e pontja, mely szerint a szakmunkásképzést folytató szakközépiskolák hallgatóinak társadalombiztosítási jogállása megegyezik a szakmunkástanulókkal.

<sup>7</sup> Az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII.3.) Tü. határozat 28.§ (1) bek. alapján

<sup>8</sup> Alkotmány 2.§ (1) bek., 8.§ (2) bek., 9.§ (1) bek., 13.§ (1) bek., 32/A.§ (1) bek., 37.§ (3) bek., 47.§ (2) bek., 50.§ (1) bek., 57.§ (1) bek., 70/A.§ (1)-(3) bekezdései, 70/E.§ (1)-(2) bekezdései

normakontrol egyik formája (30 bírói kezdeményezés) alapján érdemben vizsgálva hoz határozatot alkotmányellenesség elbírálását illetően.

A határozat elején kifejtésre kerül, hogy a jogegységi határozat olyan alapelvként meghatározott iránymutatás<sup>9</sup> jogértelmezését végzi el, mely már a 4/2007. KPJE meghozatalát megelőzően évtizedekkel korábban hatályon kívül lett helyezve, de a munkaügyi és társadalombiztosítási perekben a bíróságok alkalmazták.

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint ezen iránymutatás célként tűzte ki, hogy rendeletalkotás révén el kell érni azt az állapotot, hogy a szakmunkásképzést folytató szakközépiskolai tanulók jogállása megegyezzek a szakmunkástanulóékkal, azonban ezzel szemben a Legfelsőbb Bíróság azonban – tévesen – tényként elfogadja, hogy ezen iránymutatás önmagában normaként előírta azt, hogy a két tanulói jogviszony jogállása megegyezik.

A 78/B/2008. AB határozat utal arra, hogy a kialakult alkotmánybírósági gyakorlat<sup>10</sup> alapján „a jogértelmezés alapszabálya, hogy az csak a jogszabály tartalmának feltárását célozhatja, nem vezethet a jogszabály tartalmának módosításával új szabály meghatározására.” Ezzel szemben – rámutat az Alkotmánybíróság arra, hogy – a 4/2007. KPJE „...rendelkező része viszont egyrészt olyan személyi kört (fegyveres szervek hivatásos állományú tagjai) határozott meg, amely az MTh.-ból nem következik, másrészt tartalmi minőségében is különbözik a minisztertanácsi határozat értelmezett pontjától: bizonyos személyek de lege ferenda jogállási helyzetéből kiindulva szolgálati idő beszámításáról rendelkezik. Ez annyit jelent, hogy a KPJE olyan normatartalmat alakított ki, amely az egyébként normatartalmat hordozó MTh. 12.e) pontban sem közvetlenül, sem értelmezés révén nem ragadható meg.” Tehát az Alkotmánybíróság kijelenti, hogy a Legfelsőbb Bíróság túllépte a jogalkalmazás egységessége céljából megalkotott jogintézménynek (jogegységi eljárás) jogértelmező jogkörének Alkotmányban meghatározott kereteit.

Mindezekhez kapcsolódva az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az MTh.-ban foglalt célkitűzés teljesítése céljából nem hozott létre a jogalkotó egyetlen olyan jogszabályt se, mely alapján a szakmunkásképzést folytató szakközépiskolában töltött időt akár munkajogi, akár társadalombiztosítási (nyugellátási) szempontból jogszerző időnek lehetne elismerni. Ezt a jogalkotói „mulasztást” pedig nem pótolhatja sem a bírósági jogalkalmazás, illetve a Legfelsőbb Bíróság jogértelmező tevékenysége sem. Nyugellátás alapját képező szolgálati időtartamot csak és kizárólag a jogalkotó kompetens meghatározni.

Az Alkotmánybíróság azt is megemlíti, hogy a 4/2007. KPJE önmagában ellentmondásba keveredve a személyi hatály tekintetében – a rendelkező részben - egyrészt a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjai esetében jelenti ki, hogy a szakmunkásképzést folytató szakközépiskolában töltött tanulmányi időt szolgálati időnek ismeri el, ugyan-

---

<sup>9</sup> MTh. 12.e pontja

<sup>10</sup> Például ABH 2005. 526.

akkor ezzel ellentétesen az indoklásban már kifejti, hogy a foglalkoztatási jogviszonyokat szabályozó számos törvény közül *expressis verbis* a Hszt.<sup>11</sup> személyi hatályát tartja irányadónak. Mindezek mellett „*contraverso in adiecto*” a 4/2007. KPJE a szolgálati idő fogalma tekintetében sem jelöli meg, hogy mit ért ez alatt, illetve ezen terminus *technicus*-t illetően a jogalkalmazó számára elmosza a különböző nyugellátások jogosultsági alapját képező jogszerző időtartamok kategóriáit (szolgálati idő, szolgálati viszony).

Említésre méltónak találta az Alkotmánybíróság azt is, hogy „A személyi hatály szempontjából is meghatározó jogcím vonatkozásában a jogegységi tanács a szolgálati tvr.-nek azt a rendelkezését [33.§ (2) bekezdés d) pont] tekintette irányadónak, amely a szolgálati időbe beszámítani rendelte a munkaviszonyban álló dolgozókra irányadó nyugdíjbiztosítási szabályok szerinti jogszerző időt is. Ugyanakkor a KPJE nem állapítja meg, hogy a szakmunkásképzést folytató szakközépiskolában töltött tanulmányi idő a más foglalkoztatási jogviszonyban állókra is, mint konkrét nyugellátási jogszerzési cím vonatkozna, így különösképpen azt sem fejt ki, hogy a Hjt. személyi hatálya alá tartozók (katonák) akár munkajogi, akár társadalombiztosítási szempontból érintettek lennének.” Tehát utal arra az Alkotmánybíróság, hogy nem csak az nem tisztázott a 4/2007. KPJE-ben, hogy a személyi hatály az úgymond civil (Mt., Ktv., Kjt.)munkavállalókra vonatkozik, vagy csak a különböző fegyveres szervek hivatásos állományú tagjaira (Hszt., Hjt.), vagy esetleg mindkettő körre, hanem az sem világos, hogy abban az esetben, ha a személyi hatály a fegyveres szervek dolgozót fedi le, azok közül vajon melyik réteget is (Hszt., vagy Hjt., vagy mindkettő). De az említetteken kívül abban a kérdésben sem foglal adekvátan álláspontot a 4/2007. KPJE, hogy mely időtartam(ok) hatályos jogszabályi rendelkezéseit tekinti irányadónak a jogegységi határozatnak az egyes bíróságok előtt folyó konkrét peres eljárásokban. Hiszen a már hatályon kívül helyezett (az MTh. meghozatalától a hatályon kívül helyezéséig tartó időtartamban hatályos jogszabályi rendelkezések) különböztek alapvető fogalmak tekintetében a jelenleg hatályos joganyagban foglaltakétól. Így említés szintjén utal rá az Alkotmánybíróság, hogy „A hatályos jogi fogalomrendszerben például már nem ugyanazt jelenti a szolgálati tvr. címében is megjelenő fegyveres erők kitétel, mint korábban, és ugyanígy megváltoztak a szolgálati idő számításáról szóló rendelkezések is. Alapvető fogalmi változás, hogy míg a szolgálati tvr. 33.§-a egységesen szolgálati időről rendelkezik, addig a Hszt. szabályozása (326-331. §-ok) differenciál a szolgálati idő és a szolgálati viszonyban eltöltött idő, valamint a szolgálati nyugdíjra jogosultság szempontjából figyelembe vehető idő között.”

Végezetül összefoglalva az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Legfelsőbb Bíróság a 4/2007. KPJE-ben szereplő a jogszabályi háttérrel nélkülöző normatartalom kialakításával túllépte az Alkotmány 47.§ (2) bek.-ben meghatározott követelményt,<sup>12</sup> ugyanis tartalma többféleképpen értelmezhető, tehát a bírósági jogalkalmazás további elbizonytalanodását eredményezi, így a jogegységi eljárás lényegi tartalmi elemével (egységes jogalkalmazás biztosítása) ellentétes határozatot alkotott.

<sup>11</sup> A fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati idejéről szóló 1996. évi XLIII. tv.

<sup>12</sup> A Legfelsőbb Bíróság biztosítja a bíróságok jogalkalmazásának egységességét.

Az Alkotmánybíróság az indítványokban szereplő további felvetéseket nem vizsgálta - utalva arra a konzekvens alkotmánybírói gyakorlatra, mely szerint ha az indítvánnyal támadott normát vagy annak egy részét alkotmányellenesnek találja, abban az esetben további alkotmányesértéseket nem bírál el – a 4/2007. KPJE-t a kihirdetés napjával megsemmisítette.

Mindezekon túlmenően megjegyzi azt is az Alkotmánybíróság, hogy a jogegységi határozat a társadalombiztosítási szervek eljárásában nem bír kötelező erővel (a bíróságok kötelesek figyelembe venni), ezért alkalmazási tilalom kimondása nem szükséges és egyébként az alkotmánybírói döntést követően folytatott, indult peres eljárásokban a megsemmisített jogegységi határozat a bíróságokat nem köti.

## **II.1 Dr. Bragyova András alkotmánybíró párhuzamos indoklása:**

Bár a többségi határozat rendelkező részével egyetért, azonban más okból, más szempontból fennálló alkotmányellenesség miatt tartja szükségesnek a 4/2007. KPJE megsemmisítését.

A véleménye szerint a többségi állásponttal ellentétesen a jogegységi határozat nem az Mth. és az 1996-ig hatályos 1971. évi 10. tvr. rendelkezéseit értelmezte, hanem a jelenleg hatályban lévő Hszt. 326. és az azt követő §-ait, melyek a szolgálati idő számítására vonatkozó szabályokat tartalmazzák. Azaz pontosabban szólva a 4/2007. KPJE a hivatkozott jogszabályi rendelkezéseket nem csak értelmezte, hanem ezen túlmenően alkalmazta a korábbi jogszabályok ex post értelmezésével. Tehát – ahogy a párhuzamos indoklásban kifejtésre kerül – eltérően a többség által kialakított állásponttól „A szakmunkástanulók és a szakközépiskolások egy csoportjának jogállása közötti különbség nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe. Ezen az alapon szerintem a KPJE alkotmányellenessége nem állapítható meg. A KPJE alkotmányellenessége nem alapítható az Alkotmánybíróság szerint téves jogértelmezésre, vagy jogalkalmazásra, hanem egyedül a KPJE bíróságokra kötelező tartalmára.” Ezen tartalom az Alkotmány 70/A.§ (1) bekezdésébe<sup>13</sup> ütközik, mivel egyenlőtlenül kezel hasonló, vagy azonos csoportba tartozókat. Hiszen időközben a fegyveres szervhez tartozók fogalmi köre is változott, valamint a 4/2007. KPJE alapján előállhat olyan helyzet, mely szerint az ugyanazon szakmunkásképzést folytató szakközépiskolában tanuló volt hallgatók közül néhánynak (fegyveres szervek hivatásos állományú tagjai egy része) elismerésre kerül az ominózus időszak, míg a többieknek nem. De abban is felbukkan a diszkrimináció, hogy a fegyveres szervek hivatásos állományú tagja személyi köre esetlegesen időközben szűkült, így ugyanazon munkát végző volt tanulók közül egyeseknek elismerhető szolgálati időnek a tanulmányok időtartama, míg másoknak nem pusztán az őket rendező, rájuk vonatkozó jogszabályi előírások változása, módosulása miatt.

A párhuzamos indoklást leíró alkotmánybíró nem ért egyet azzal sem, hogy a 4/2007. KPJE az Alkotmány 47.§ (2) bek.-vel ellentétes, hiszen véleménye szerint „A többségi ha-

---

<sup>13</sup> Diszkrimináció tilalma.

tárgyat érvelésében ezzel hallgatólagosan feltételezi, hogy az Mth.-nak (vagy, mint én gondolom, a Hszt. 326. és következő §-ainak) van az Alkotmány által megkövetelt objektíve helyes értelmezése, de a KPJE más értelmezést választott, és ezért önmagában (tartalmától függetlenül) alkotmányellenes.” Tehát a többségi vélemény formai okból (a jogegységi tanács túllépte a jogegységi eljárás alkotmányos kereteit) tartja a 4/2007. KPJE-t alkotmányellenesnek. Ez a párhuzamos indoklást kifejtő álláspontja szerint azért nem helyes megközelítés, mivel a 4/2007. KPJE az Mth., illetve egyéb jogszabályi rendelkezéseket értelmezte. A jogértelmezés a perekben eljáró bíróságok joga és kötelessége. Az Alkotmánybíróság ezen jogértelmezést („élő jog”<sup>14</sup>) nem korrigálhatja, hiszen ehhez először meg kellene határoznia a norma helyes, Alkotmánynak megfelelő értelmezését. Ezt pedig az Alkotmánybíróság nem teheti. Azaz nem adhat a bíróságokra nézve kötelező jogértelmezést, ezért formai okból téves a 4/2007. KPJE megsemmisítése. Csak ha a jogértelmezés megszilárdult, azaz kialakult a joggyakorlat a jogegységi határozat értelmezését illetően, ezen gyakorlat alapján vizsgálhatja felül és semmisítheti meg a jogegységi határozatot az Alkotmánybíróság.

A továbbiakban kifejtésre kerül, hogy ahhoz, hogy az Alkotmány 47.§ (2) bek.-ben megfogalmazott joggyakorlat egységesítésére vonatkozó követelményre alapozva vizsgálni lehessen az alkotmányellenesség esetleges fennálltát egy norma esetében, szükség-szerűen tisztázni kell azt, hogy mit értünk az egységes jogalkalmazás fogalma alatt. A párhuzamos indoklást író szerint „A joggyakorlat egysége azt jelenti, hogy minden jogi kérdést minden bíróság azonosan (ugyanúgy) dönt el – ez lenne a joggyakorlat tökéletes egysége (ami nyilván csal ideál).” Folytatva a gondolatmenetet kijelenti, hogy a joggyakorlat egysége követelményének szubsztanciális alapja nem az Alkotmány 47.§ (2) bek.-e, hanem az 57.§ (1) bek.-ben megfogalmazott törvény előtti egyenlőség követelménye és a 70/A.§-ban előírt általános egyenlőségi szabály (azaz a diszkrimináció tilalma). Tehát – a joggyakorlat egységessége nézőpontjából kiindulva – nem a többségi álláspont által megfogalmazott Alkotmány 47.§ (2) bek., hanem elsődlegesen az 57.§ (1) bek.-ben és a 70/A.§-ban foglalt alkotmányos rendelkezések tartalmi sérülésére hivatkozva kellett volna megsemmisíteni a 4/2007. KPJE-t.

## II.2. Dr. Holló András alkotmánybíró párhuzamos indoklása

A végeredménnyel egyetértve, azonban eltérően a többségi véleménytől kifogásolja, hogy a 4/2007. KPJE kizárólag formai alkotmánysértés miatt lett megsemmisítve. Az álláspontja alapján az Alkotmánybíróság gyakorlata nem következetes, hanem inkább általános azon kérdés tekintetében, hogy pusztán az Alkotmány egyetlen szakaszában megfogalmazott követelmény sérülése esetében az indítványban szereplő többi esetleges alkotmánysértés vizsgálata nélkül megsemmisíthető-e az adott norma. Itt több kivételre is hivatkozik.<sup>15</sup> Hiszen véleménye szerint a jogegységi határozatok alkotmánybíróági felülvizsgálata esetében e gyakorlat merev (automatikus) alkalmazása az Alkotmánybíróságot sajátos határőr szerepbe kényszerítené (a jogegységi határozat túllépte alkotmányos hatá-

<sup>14</sup> Előző cikkemben (1. lábjegyzet), mely az indítvány ismertetéséből állt, részletesen kifejtésre került az élő jog a 4/2007. KPJE alkotmányellenessége kérdése tükrében.

<sup>15</sup> Például ABH 2006.315., 2/2007. (I.24.) AB határozat stb.

rait, jogszabályi formát öltött...) indokolatlanul leszűkítené általános alkotmányvédelmi szerepét, amit az Alkotmánybíróság egyébként hangsúlyozni szokott.” A továbbiakban megfogalmazásra kerül azon álláspont, hogy nem csak formai, hanem tartalmi felülvizsgálatot is kell hogy jelentsen a jogegységi határozat az Alkotmánybíróság által utólagos normakontrollal történő vizsgálat esetében. Kifejezetten akkor – ahogy esetünkben is –, ha az indítványok formai alkotmányosértésen túl egyéb alkotmányossági rendelkezések megsértését is említik. A gondolatmenet ezen pontján figyelmeztet arra a párhuzamos indoklást író alkotmánybíró, hogy „Figyelemmel arra, hogy a jogegységi határozat alkotmányossági felülvizsgálatának gyakorlatát az Alkotmánybíróság most alakítja ki, (s remélve a majdani következetes gyakorlatot), az Alkotmánybíróságnak a jogegységi határozat felülvizsgálata esetében is hangsúlyozott alkotmányvédelmi szerepével az lenne összhangban, ha az indítványozott formai és tartalmi alkotmányossági vizsgálat esetében a formai alkotmányosértést megállapítva, nem állna meg – hangsúlyozom automatikusan, kizárólagos precedenst teremtvé (ugyanis konkrét esetben ez is lehet elégséges megoldás), – hanem jellemzően és nemcsak akkor térne rá a tartalmi vizsgálatra, ha a jogegységi határozat az Alkotmány 47.§ (2) bekezdését nem sérti, hanem akkor is, ha megállapította a formai alkotmányosértést.” Tehát nem helyes az Alkotmánybíróságnak – esetünkben is alkalmazásra kerülő – „alkotmányosértési minimum elv korlátlan alkalmazása, mely alapján formai alkotmányosértés megállapítása esetében a tartalmi vizsgálatról minden esetben el kellene tekinteni.

A kifejtett logikai érvelésből azon következtetést vonja le, hogy jelen esetben a tartalmi alkotmányosértés elsődlegességére alapozva nem az Alkotmány 47.§ (2) bek.-e, hanem ahogy az indítványozók is hivatkoztak rá, a 2.§ (1) bek-ben megfogalmazott jogbiztonság jogállami követelményének sérülésére hivatkozva kellett volna megsemmisíteni a 4/2007. KPJE-t.

### **II.3. Dr. Paczolay Péter és Dr. Trócsányi László alkotmánybírák párhuzamos indoklása**

A 4/2007. KPJE megsemmisítésével egyetértve kifejtik, hogy – az álláspontjuk szerint – a jogegységi határozat indoklása nem lehet önmagában tárgya az utólagos normakontroll formájában történő vizsgálatnak, hanem csak és kizárólag az érdemi rész. Hiszen annak nincs jelentősége, hogy a jogegységi határozat mely indoklással kerül meghozatalra, azaz mi annak a kiváltó oka. Tehát esetünkben nem lehetett volna górcső alá venni a 4/2007. KPJE indoklásában szereplő, a szolgálati időre, a személyi hatályra (Hszt., Hjt., Mt., stb.) vonatkozó rendelkezéseket. Egyebekben egyetértettek a többségi véleménnyel.

### **III. Az alkotmánybíróság határozatának következménye, illetve az utána kialakult joggyakorlat**

Ahogy már utaltam rá, az Alkotmánybíróság „ex nunc” hatállyal, azaz a határozata kihirdetése napjával szüntette meg a 4/2007. KPJE-t. Ennek következményeként, ahogy a határozatban is benne foglaltatik, az eljáró bíróságok a jövőre nézve nem lesznek kötelesek alkalmazni (sőt ennek tilalma lép életbe) a jogegységi határozatot peres eljárásokban.

Azonban az ország területén számos jogerős ítélettel lezárt per van, mely alapján a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjának több év (általában 3) további szolgálati idő került elismerésre. Ennek megfelelően többen a 4/2007. KPJE perben történő alkalmazásának köszönhetően mehetek el szolgálati nyugdíjba, illetve kerültek magasabb illetménnyel járó besorolási osztályba (rangba) jelentős többletkiadást okozva a Magyar Köztársaság költségvetésében.<sup>16</sup> Amennyiben bíróság jogerős ítéletével állapította meg a korábbihoz képest plusz szolgálati viszonyt, abban az esetben jóhiszeműen szerzett jog alapján ezen jogosultságokat elvenni, visszavonni már nem lehet.

Azonban azokban az esetekben, mikor az eljáró munkaügyi bíróságok a peres eljárást felfüggesztették az Alkotmánybírósághoz való fordulás okán, a perek folytatása során már nem vehetik figyelembe a 4/2007. KPJE-t. Tehát akár el is utasíthatják a további szolgálati viszony megállapításához kapcsolódó jogosultságok (átsorolás, nyugellátás) megállapítását. Itt elengedhetetlen megemlíteni Legfelsőbb Bíróság által hozott BH 285/2008. számú határozatot, mely a 4/2007. KPJE alapján kimondja, hogy a szakközépiskolai képzés időtartama szolgálati idő. A szakmunkásképzést folytató szakközépiskolákban eltöltött tanulmányi időtartam szolgálati idő/vizony tárgyában folyamatban lévő perekben azért nem kell alkalmazni az említett BH-t, mivel a mögötte lévő normatív tartalom kiüresedett, azaz nincs meg a háttér, az alapjogszabály, hiszen az Alkotmánybíróság a 4/2007. KPJE-t hatályon kívül helyezte. Tehát a bíróságok megkötések nélkül alakíthatják ki a joggyakorlatot. Azonban a jogegységi határozat megsemmisítésével előállt a 2007.12.17. napját<sup>17</sup> megelőző helyzet, tehát egymásnak elvi jelentőségű jogkérdésben ellentmondó ítéletek léteznek egymás mellett. Itt elég csak a 4/2007. KPJE meghozatalát eredményező Borsod-Abaúj-Zempelen Megyei Bíróság 1.Mf.21.507/2006/3. és a Legfelsőbb Bíróság Mfv.II.11.019/2006/6. számú ítéleteit megemlíteni, melyek elvi jelentőségi jogkérdésben térnek el egymástól. (Az utóbbi az álláspontom alapján jogszabályi rendelkezésekkel teljesen összhangban mondja ki azt, hogy a szakmunkásképzést folytató szakközépiskolában eltöltött időtartam abban az esetben ismerhető el szolgálati időnek, ha ezen tanulmány lényegében szakmunkás-tanuló jogviszony, azaz a hallgatóval megkötötték a tanulószerveződést, ösztöndíjban részesült, mely után a járulékot megfizette és mindez szerepel a társadalombiztosítási nyilvántartásban. De bizonyára ezeken túlmenően is születnek a jövőben egymásnak ellentmondó ítéletek, így véleményem szerint újból jogegységi eljárást kell lefolytatnia a Legfelsőbb Bíróságnak jogszabályi rendelkezések<sup>18</sup> alapján, mely során minden bizonnyal alkotmányossági szempontból és egyéb társadalombiztosítási jogszabályi rendelkezésekben lefektetett elveknek megfelelő egységes joggyakorlatot alakítanak ki.

<sup>16</sup> A 2008. évi központi költségvetés általános tartalékának előirányzatából történő felhasználásról szóló 2054/2008. (V.9.) Korm. hat. 1. a) pontja alapján a 2008. évi költségvetés általános tartalékából a 4/2007. KPJE (nevesítette) miatt 3.5 milliárd Ft-ot csoportosított át a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjait megillető juttatások finanszírozása céljából!

<sup>17</sup> 4/2007. KPJE meghozatalának dátuma

<sup>18</sup> A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 1997. évi LXVI. tv. 27-32.§-ai alapján